

Старослов'янська мова

Викладач – Антончук О. М., канд. пед. наук, доцент української мови та славістики.

Курс – 2, семестр – 4.

Кількість кредитів – 3.

Анотація дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

Головна мета курсу старослов'янської мови – ознайомити студентів-першокурсників з першою писемною (літературною) мовою слов'ян – старослов'янською мовою, яка виникла у другій половині IX ст. після народження Христа, навчити їх читати і розуміти тексти перших писемних слов'янських пам'яток, дати їм теоретичні та практичні знання про внутрішні загальні та часткові закони, які діяли в найдавнішу епоху, тобто в праїндоевропейській та праслов'янській мовах.

Основним завданням курсу є те, що він повинен служити своєрідним вступом до вивчення слов'янських мов, дати студентам уявлення про взаємозв'язок мовних явищ, їх історію, причини виникнення, домогтися, щоб студенти уміли пояснити сучасні мовні (фонетичні та морфологічні) явища в порівняльно-історичному аспекті.

Перевагами дисципліни є те, що у процесі її засвоєння формуються такі **компетентності**:

Загальні:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 5. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

Згідно з освітньо-професійною програмою після вивчення дисципліни здобувачі мають демонструвати такі **програмні результати навчання**:

ПРН 4. Вільно володіє нормами української мови, навичками автоматичного грамотного письма, навичками текстотворення в усіх

функціонально-стильових різновидах сучасної української літературної мови відповідно до комунікативної мети та за допомогою стилістичних ресурсів національної мови.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Графіка. Палеографія

Тема 1. Вступ. Старослов'янська мова як наукова дисципліна, її предмет і завдання, загальнотеоретичне (пізнавальне) та практичне значення.

Тема 2. Графіка. Слов'янські азбуки (глаголиця та кирилиця), їх давність і походження.

Тема 3. Палеографія.

Змістовий модуль 2. Фонетичні процеси праслов'янської епохи. Звукова система старослов'янської мови 2-ої половини IX століття (кирило-мефодіївської доби).

Тема 4. Звукова система старослов'янської мови 2-ої половини IX століття (кирило-мефодіївської доби). Система голосних звуків.

Тема 5. Звукова система старослов'янської мови 2-ої половини IX століття (кирило-мефодіївської доби). Система приголосних звуків.

Тема 6. Звукові процеси, пов'язані з дією виниклої на слов'янському ґрунті тенденції до відкритості складів (закон відкритого складу).

Тема 7. Зміни сполучень приголосних і груп приголосних з наступним j

Змістовий модуль 3. Звукова система старослов'янської мови у порівняльно-історичному аспекті

Тема 8. Коротка характеристика звукової системи праіндоевропейської мови. Звукові процеси раннього та пізнього періодів розвитку праслов'янської мови.

Тема 9. Пізніші звукові зміни (процеси) старослов'янської мови, що відбулися у пам'ятках X і частково XI століть.

Тема 10. Палаталізація задньоязикових приголосних.

Змістовий модуль 4. Морфологія старослов'янської мови. Іменні частини мови.

Тема 11. Морфологія. Іменник. Граматичні категорії іменників.

Тема 12. Займенник.

Тема 13. Прикметник.

Тема 14. Граматика. прикметник. відмінювання прикметників.

Тема 15. Числівник.